اخبار

معضل تقریباً جدید جامعه: «طلاق خاکستری»!

بند مذکور، پیش‌درآمدی است برای ورود به معضل تقریباً جدید جامعه: «طلاق خاکستری»! «طلاق در کهنسالی را که در انگلیسی به آن طلاق خاکستری (Grey Divorce) می‌گویند. طلاق یک زوج مسن پس از سال‌ها زندگی مشترک است که پدیدهٔ مذکور، یعنی طلاق افراد بالای ۵۵ سال، طی دو دهه اخیر در کشور در حال شیوع است».

جواد حسینی -رئیس سازمان بهزیستی کشور- به تازگی با هشدار نسبت به افزایش احساس انزوا در میان سالمندان ایرانی، اعلام کرده است: «پیش از نیمی از سالمندان کشور دچار احساس غفلت و بی‌توجهی‌اند. به گفتهٔ او، طلاق در این گروه سنی رو به افزایش است و بخش زیادی از زنان سالمند تنها زندگی می‌کنند؛ پدیده‌ای که می‌تواند نشانه‌ای نگران‌کننده از تضعیف روابط خانوادگی و اجتماعی در یکی از حساس‌ترین و آسیب‌پذیرترین مراحل زندگی باشد».

«آمارهای رسمی سازمان ثبت‌احوال در سال‌های پایانی دهه ۱۳۹۰ به وضوح نشان می‌دهد که طلاق در سنین بالا، به‌ویژه در میان افراد بالای ۶۰ سال، روندی افزایشی داشته است. برای نمونه، در سال ۱۳۹۵ بیش از شش هزار و ۸۰۰ مرد و نو هزار زن بالای ۶۰ سال طلاق گرفتند. همچنین در سال ۱۳۹۷ حدود شش‌هزار و ۳۰۰ مرد و هزار و ۹۵۰ زن سالمند به زندگی مشترک خود پایان دادند و در بیش از هزار و ۶۰۰ مورد، هر دو طرف بالای ۶۰ سال بودند. این روند در سال ۱۳۹۸ نیز ادامه یافت و طلاق در این بازه سنی به طور میانگین شش برابر بیش از طلاق در گروه سنی ۵۱ تا ۶۰ سال گزارش شد. به تازگی نیز مرکز آمار ایران برآورد کرده جمعیت سالمندان کشور تا سال ۱۴۰۴ به حدود ۱۰ میلیون و ۲۰۰ هزار نفر رسیده است که از این میان، حدود ۴۷ درصد معادل ۴.۸ میلیون نفر، سالمندانی هستند که به دلایل مختلفی، چون فوت همسر، طلاق یا هرگز ازدواج‌نکردن، به تنهایی زندگی می‌کنند. با توجه به ترکیب جنسیتی، تخمین زده می‌شود که از میان این جمعیت، حدود ۳.۲ تا ۳.۵ میلیون نفر زن و حدود ۵۰۰ تا ۶۰۰ هزار نفر مرد سالمند تنها باشند. همچنین ۸۰ هزار نفر از سالمندان کشور هرگز ازدواج نکرده‌اند. پیش‌بینی می‌شود این نسبت تا سال ۱۴۳۰ به حدود ۳۰ درصد برسد که نشان‌دهندهٔ سرعت بالای سالمندی جمعیت ایران است. این تغییرات جمعیتی، از یک سو باعث افزایش تعداد سالمندانی می‌شود که ممکن است در معرض آسیب‌های اجتماعی قرار گیرند و از سوی دیگر به طور مستقیم بر روندهایی چون طلاق در سنین بالا تأثیر گذار است». در این زمینه، **حسام‌الدین علامه -رئیس دبیرخانه شورای ملی سالمندان کشور-** با اشاره به فشارهای اقتصادی می‌گوید: «بیش از ۶۱ درصد سالمندان کشور زیر خط فقر نسبی قرار دارند. از آن سو، هزینه‌های سلامت و مراقبت در سالمندی بالا می‌رود. بسیاری از سالمندان توان تأمین سبد معیشتی خانوار را ندارند. وقتی دخل و خرج با هم نمی‌خواند، خیلی چیزها به هم می‌ریزد».

وی با توجه به معضل مسکن، معتقد است: «بیش از ۴۰ درصد سالمندان در کلان‌شهرها مستأجر هستند. کاهش درآمد و ناتوانی در اشتغال مجدد، تأمین اجارها را برای این گروه بسیار دشوار کرده است. این فشارها آرام‌آرام خودش را در روابط خانوادگی نشان می‌دهد».

به اعتقاد وی، در کنار مسائل اقتصادی: «از نسل متولدین دهه ۴۰ و ۵۰ به بعد، شاهد پررنگ‌شدن منافع فردی در برابر منافع خانوادگی هستیم. این تغییرات فرهنگی وقتی با سال‌های سالمندی گره می‌خورند، باعث می‌شوند زوجین کمتر برای حفظ رابطه تلاش کنند». به گفتهٔ علامه، «ما هنوز آموزش سالمندی را به‌عنوان یک ضرورت اجتماعی در نظر نگرفته‌ایم: «باید از حدود ۵۰ سالگی به بعد آموزش‌هایی در زمینه شناخت تغییرات روانی، جسمی و اجتماعی به افراد داده شود. اینکه اگر دچار تنش در رابطه شدند، از کجا کمک بگیرند؟ از کجا مشاوره بگیرند؟ چگونه تعامل را حفظ کنند؟ اینها باید از طریق نظام مشاوره، مراکز آموزش اجتماعی و آموزش‌های گروهی ارائه شود».

و این موارد در حالی این روزها به طور پررنگ در حال انعکاس است که با توجه به داده‌های مرکز آمار ایران که نشان می‌دهد طلاق در رده سنی بالای ۶۰ سال در حال افزایش و در استان‌هایی مانند تهران، این نرخ در دهه اخیر دو برابر شده است که «برخلاف برداشت‌های عامیانه، اغلب این طلاق‌ها نه از سر شجاعت یا حق‌طلبی، که حاصل خستگی روانی، بی‌پناهی و سال‌ها تحمل فرساینده رابطه‌های بدون معنا هستند».

احمدرضا خاتون‌آبادی -مدیر گروه سالمندشناسی و رئیس دانشکده توانبخشی دانشگاه علوم پزشکی تهران- نیز درباره طلاق در سالمندان، نظری مشابه سایر روانشناسان در این زمینه دارد و وی معتقد است: «در حال حاضر آمار طلاق در سنین بالاتر چندان زیاد نیست اما وجود چنین آمارهایی در هر صورت نگران‌کننده است و می‌تواند نشانه‌ای از مشکلات عمیق‌تر اجتماعی و اقتصادی باشد. با توجه به روندهای اجتماعی و فرهنگی، اگر به این مسائل توجه نشود، ممکن است در آینده شاهد افزایش بیشتر این آمارها باشیم. نیاز به آگاهی‌رسانی، مشاوره و حمایت‌های اجتماعی بیشتر از همیشه احساس می‌شود». و اگرچه به اعتقاد دکتر **حمیدرضا شاه‌محمدی -روان‌درمانگر حوزه سالمندی-** «ما با نسلی از سالمندان مواجهیم که مهارت‌های عاطفی نیاموخته‌اند و حالا در سالخوردگی، بدون هیچ حمایت اجتماعی، باید با پیامدهای طلاق، تنهایی و طرد دست‌وپنجه نرم کنند» که طبق تحقیقات چند دهه اخیر، «زوجینی که رابطه سردی دارند و سردی عاطفی عمیقی بین آنها اتفاق افتاده؛ خوشی، شیطنت، صمیمت و علاقه‌ای بین آنها وجود ندارد، پس از مدت طولانی نظیر ۲۰ و یا ۳۰ سال زندگی مشترک از یکدیگر جدا می‌شوند». همچنین «اکارشناسان بر این باورند که پدیدهٔ «آشیانه خالی» (جداشدن فرزندان از خانه و تنهاماندن والدین) یکی از مهم‌ترین دلایل افزایش طلاق در سالمندان است. «سندروم آشیانه خالی» از منظر روان‌شناسی و مشاوره به زوجینی اطلاق می‌شود که در ابتدای ازدواج دچار اختلافات عمده بوده‌اند اما با توصیه بزرگترها و دیگران مبنی بر اینکه با بچه‌دار شدن اختلافات حل و زندگی شیرین خواهد شد، اقدام به فرزندآوری کرده‌اند و حالا با جداشدن فرزندان از خانه و تنهاماندن والدین، بسیاری از افراد در سنین بالا دیگر حاضر نیستند به صرف «تحمل» در یک رابطه ناسالم یا سرد باقی بمانند و با امید به بهبود کیفیت باقی‌مانده عمر خود، تصمیم به جدایی می‌گیرند».

با برآیند کلی به موارد مذکور، در حالی مباحث فرهنگی، همچنان یکی از شاخه‌های اصلی در طلاق خاکستری» محسوب می‌شود که با توجه به آمار مشخص در این راستا توجه به موارد عاطفی در زندگی مشترک و فرهنگ‌سازی در این زمینه از رئوس قابل توجه در این موضوع است که حضور رسانه ملی با توجه به کارکرد و برنامه‌های متنوع در این خصوص، می‌تواند به رفع خلأ موجود در این مؤلفه کمک کند که به گفتهٔ احمد دلیری -مشاور عالی سازمان بهزیستی- «ایجاد و توسعه خدمات تخصصی مشاوره دوران سالمندی، آموزش مهارت‌های ارتباطی و زندگی مشترک به زوج‌های در آستانه یا دوران بازنشستگی، حمایت اجتماعی و اقتصادی از سالمندان مطلقه، با اولویت زنان سالمند، ایجاد شبکه‌های اجتماعی سالمندان (Senior Clubs، کلوب‌های مهر و گفت‌وگو) برای جلوگیری از تنهایی پس از طلاق، افزایش آگاهی عمومی در خصوص مدیریت روابط عاطفی در دوران سالمندی، از جمله پیشنهادات راهبردی انجمن علمی سالمندان ایران است که می‌تواند چالش‌های سالمندان را در دوران تنهایی کاهش و کنترل کند» که آگاهی از وجود چنین برنامه‌هایی و فرهنگ‌سازی در این زمینه، بلاشک بدون حضور مستمر رسانه ملی امکان‌پذیر نیست. با عنایت به رشد پدیدهٔ مذکور در کشور، باید منتظر بود و دید آیا ایران می‌تواند در این زمینه، منحنی طلاق در سالمندان را در مسیر نزولی تغییر جهت دهد یا موضوع «طلاق خاکستری» در کشور به سایر معضلات اجتماعی خواهد پیوست!

Elhamamerkashi@ymail.com

پیام آشنا گزارش می دهد

برنامه هفتم زیر ذره‌بین مجلس؛ سیاست همسو، اقتصاد نامتوازن

اختصاصی پیام آشنا- نشست علنی مجلس برای بررسی عملکرد یکساله دولت در اجرای برنامه هفتم توسعه، بهارستان را به صحن پاسخ‌گویی تبدیل کرد. وزرا رویه‌روی نمایندگان نشستند تا از کارنامه خود دفاع کنند؛ در حالی که نمایندگان از یک‌سو بر ضرورت همکاری دولت و مجلس تأکید داشتند و از سوی دیگر، زنگ خطر معیشت، آب و تورم را به صدا درآوردند.

برگزاری نشست مشترک مجلس و دولت برای ارزیابی سال نخست اجرای برنامه هفتم توسعه، از جهاتی نقطه‌عطفی در تعامل دوقوه تلقی می‌شود. این نخستین‌بار است که مجلس در همان سال آغاز اجرای برنامه، به‌جای انتظار برای پایان دوره پنج‌ساله، روند اجرای احکام توسعه‌ای را بررسی می‌کند.

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس، در ابتدای جلسه گفت: «مردم ذی‌نفع نهایی برنامه هفتم هستند و مجلس تا پایان آبان ایرادات برنامه را برای اصلاح و انطباق با بودجه سال آینده به دولت ارائه خواهد داد.» این رویکرد تازه، نشانه‌ای از تغییر در فهم حکمرانی توسعه‌ای است؛ تغییری که به گفته تحلیل‌گران، می‌تواند «پایش در حین اجرا» را جایگزین «پاسخ‌گویی پس از اجرا» کند.

فضای صحن علنی، بیش از همیشه حالت گفت‌وگویی داشت. وزرا در صفی منظم روبه‌روی نمایندگان نشسته بودند؛ چیدمانی که به تعبیر برخی ناظران، نشانه‌ای از پاسخ‌گویی مستقیم دولت در برابر مجلس بود. معاون اول رئیس‌جمهور، محمدرضا عارف، نیز با حضور در جلسه، از اجرای برنامه با تخصیص «۴۶ هزار همت منابع» خبر داد و تأکید کرد که دولت چهاردهم، اجرای کامل برنامه هفتم را «میثاق خود با مجلس» می‌داند.

اما در ورای فضای همگرایی، دغدغه‌های اقتصادی و معیشتی به‌روشنی خودنمایی می‌کرد. نمایندگان در حوزه‌های مختلف از انرژی تا کشاورزی و مسکن، نسبت به عقب‌ماندگی‌ها و شکاف میان اهداف برنامه و واقعیت‌های میدانی هشدار دادند.

در حوزه انرژی، مالک شریعتی، عضو کمیسیون انرژی، از تأخیر در تأسیس سازمان بهینه‌سازی و مدیریت راهبردی انرژی انتقاد کرد و گفت: «با وجود تصویب قانون، سازمان برنامه و بودجه مانع اجرای آن شده است.» این تأخیر به گفته او، موجب تداوم ناترازی انرژی و افزایش هزینه‌های پنهان دولت شده است.

در بخش آب و زیرساخت، عبدالجلال ایری، سخنگوی کمیسیون عمران، وضعیت منابع آب کشور را بحرانی توصیف کرد و هشدار داد که حجم منابع تجدیدپذیر از ۱۳۰ میلیارد مترمکعب به زیر ۹۰ میلیارد رسیده است. او گفت: «نسبت مصرف به منابع به ۹۰ درصد رسیده، در حالی که استاندارد جهانی زیر ۴۰ درصد است.»

در بخش مسکن، نمایندگان از جمله حسینعلی حاجی‌دلیگانی و ابراهیم نجفی، از کندی اجرای قانون جهش تولید مسکن و ضعف در واگذاری اراضی دولتی گلایه کردند. حاجی‌دلیگانی با لحنی انتقادی گفت: «با وجود زمین‌های وسیع دولتی، هنوز بسیاری از مردم خانه‌ای ندارند و با دو میلیون تومان در ماه زندگی می‌کنند. بنیاد مسکن باید از گفتار عبور کند و به عمل برسد.»

از سوی دیگر، افزایش قیمت‌ها و رشد نقدینگی از پررنگ‌ترین محورهای انتقاد نمایندگان بود. بیت‌الله عبداللهی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه، با اشاره به تورم ۳۶ درصدی و افزایش نرخ ارز گفت: «مردم ثبات را در سفره خود می‌خواهند، نه در آمارها.» این موضع، بازتاب نگاه غالب در مجلس است که خواهان شفافیت بیشتر دولت در سیاست‌های ضدتورمی و مهار گرانی‌های روزمره است.

در همین حال، گزارش رسمی معاونت نظارت مجلس تصویری آماری از اجرای برنامه ارائه داد: از میان ۲۵۱۵ حکم برنامه، تنها ۳۲ درصد در مهلت قانونی اجرا شده و حدود ۶۰ درصد هنوز به مرحله اجرا نرسیده‌اند. این آمار، پرسشی جدی درباره ظرفیت اجرایی دولت و هماهنگی میان دستگاه‌ها ایجاد کرده است.

مصطفی طاهری، عضو کمیسیون صنایع، نیز به همین نکته اشاره کرد و گفت: «اگر دولت بخواهد، صرفاً با منابع بودجه‌ای برنامه را پیش ببرد، سال آینده هم همین نتایج تکرار می‌شود. باید از ظرفیت‌های خارج از منابع دولتی برای تأمین مالی استفاده شود.»

در جمع‌بندی مباحث، محمدرضا عارف معاون اول رئیس‌جمهور، با پذیرش نقدها و تأکید بر «ضرورت توجه به شرایط اجرایی»، از همکاری دولت و مجلس برای اصلاح برخی مواد و آئین‌نامه‌ها خبر داد. او گفت: «برنامه هفتم، نقشه راه مشترک دولت و مجلس است و دولت چهاردهم خود را متعهد به اجرای کامل آن می‌داند.» نشست مجلس درباره برنامه هفتم توسعه، در مجموع نشانه‌ای از همگرایی سیاسی میان دولت چهاردهم و مجلس بود، اما در لایه‌های اقتصادی، پیام روشنی از نارضایتی عمومی نسبت به وضعیت معیشت و قیمت‌ها شنیده شد. دولت برای آنکه همکاری مجلس را به سرمایه اعتماد عمومی تبدیل کند، ناگزیر است در حوزه‌های ملموس‌تر زندگی مردم — از تورم و مسکن تا انرژی و آب — برنامه‌های خود را از سطح آیین‌نامه به سطح نتیجه ارتقا دهد.

سخنگوی دولت:

منابع مرحله پنجم کالابرگ برای هفت دهک تامین شد

سخنگوی دولت از تامین منابع مورد نیاز مرحله پنجم کالابرگ الکترونیک برای هفت دهک خیر داد و گفت: مبلغ کالابرگ برای سه دهک اول، دوم و سوم برای هر نفر ۵۰۰ هزار تومان و برای چهار دهک بعدی برای هر نفر ۳۵۰ هزار تومان خواهد بود.

به گزارش پیام آشنا، فاطمه مهاجرانی روز گذشته در گزارش تلویزیونی خود که روزهای شنبه و دوشنبه هر هفته از تلویزیون اینترنتی ایرنا و شبکه خبر پخش می‌شود، گفت: تغییرات اقلیمی از بارانهای سیل آسا تا خشکسالی‌های فراگیر از موضوعاتی است که در طی سال‌های گذشته بارها درباره آن صحبت شده است؛ چند سالی است که کنوانسیون تغییر اقلیم در جهان شکل گرفته است و کمک می‌کند که کشورهای مختلف گزارشی از عملکرد خود در این حوزه را ارایه کنند تا مردم بیشتر بدانند که چطور باید با آن مقابله کنند.

وی گفت: خانم شینا انصاری رئیس سازمان حفاظت از محیط زیست امسال همچون سال‌های گذشته در نشستی که در این خصوص در برزیل برگزار شد شرکت کردند تا هم از مواضع به حق جمهوری اسلامی ایران در این خصوص دفاع کنند و هم اقدامات صورت گرفته در این بخش را تشریح کنند؛ این اقدام کمک می‌کند که در دیپلماسی عمومی این موضوع جای ایران خالی نباشد. سخنگوی دولت با بیان اینکه رئیس‌جمهور به جد چهار محور اساسی عدالت در کشور هستند، افزود: یکی از مهمترین این محورها معیشت است؛ سالهاست که در کشور شاهد تورم ۲ رقمی هستیم اما تورم مهر و آبان امسال به نسبت بالاتر بود و به همین جهت تامین منابع اختصاص مرحله پنجم کالابرگ الکترونیک انجام شد و ان‌شاالله کالابرگ به هفت دهک پرداخت خواهد شد. بدین ترتیب کالابرگ برای سه دهک اول، دوم و سوم برای هر نفر ۵۰۰ هزار تومان و برای چهار دهک بعدی برای هر نفر ۳۵۰ هزار تومان اختصاص خواهد یافت.

سامانه رصد بیکاری راه‌اندازی شد

مهاجرانی با اشاره به راه‌اندازی سامانه رصد بیکاری، تاکید کرد: ایجاد زیرساخت‌های لازم برای اشتغال از وظایف دولت‌هاست و یکی از موضوعاتی که مکررا در دولت پیگیری شده است، حفظ اشتغال پایدار بنگاه‌های اقتصادی خرد، کوچک و متوسط است. در این راستا، سامانه رصد برخط بیکاری توسط وزارت کار، تعاون و رفاه اجتماعی راه اندازی شده است که هدف از راه‌اندازی آن، تعیین آمار بیکاری، علت آن و تصمیم‌گیری مبتنی بر داده است. وی افزود: برای تقویت اشتغال پایدار، هدایت تسهیلات به بنگاه‌های مولد در دستور کار است و اگر برخی کارفرماها تخطی کنند یکی از راه‌های جلوگیری از آن توجه به داده‌های این سامانه است. سخنگوی دولت خاطر نشان کرد: از سال گذشته، اختیاری مبنی بر اخراج برخی از افراد از محل کار آنان بدون اطلاع قبلی و همچنین قطع بیمه آنان به گوش می‌رسید که راهکاری پیش‌بینی شد که بیمه افراد قطع نشود و این سامانه بتواند به اتصال خدمات و مشاغل کمک کند.

رشد تورم در بخش اجاره مسکن کمتر از تورم سالانه

وی با اشاره به برگزاری جلسه شورای عالی مسکن در روز گذشته با حضور معاون اول رئیس‌جمهور و وزیر راه و شهرسازی، گفت: در این جلسه ۲ موضوع مهم مورد بررسی و تصمیم‌گیری قرار گرفت؛ نخستین موضوع، مسکن‌های اجاره‌ای و میزان تسهیلات ودیعه مسکن بود. طبق گزارش ارائه‌شده از سوی وزارت راه و شهرسازی، خوشبختانه رشد تورم در بخش اجاره مسکن نسبت به تورم سالانه کشور کمتر بوده است؛ موضوعی که البته مرهون همکاری و همیاری مردم با یکدیگر است. مهاجرانی ادامه داد: در همین راستا، مقرر شد پرداخت وام ودیعه مسکن برای مستأجران همچنان ادامه یابد. این تسهیلات متناسب با شرایط شهر تهران و کلان‌شهرها، شهرهای کوچک و مناطق روستایی طبق تقسیم‌بندی انجام‌شده در اردیبهشت‌ماه سال جاری، پرداخت خواهد شد. سخنگوی دولت بیان کرد: طرح اراضی ۹۹ ساله بیشترین میزان بهره‌مندی از تسهیلات را داشته‌اند و در جهت تداوم اجرای این سیاست‌ها، تفاهم‌نامه‌ای میان وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و وزارت راه و شهرسازی منعقد شد که بر اساس آن، وزارت راه و شهرسازی تأمین زمین را بر عهده دارد و کارفرمایان مسئول اجرای عملیات ساخت خواهند بود. وی تاکید کرد: بر پایه این تفاهم‌نامه، ساخت ۹۴ هزار واحد مسکونی در شش استان کشور در دستور کار قرار گرفته است. همچنین طی روزهای گذشته، قرارداد ۸۱۰ واحد مسکن کارگری در شهرستان زرندیه از استان مرکزی منعقد شده است.

نمایش لاشه پهپادهای «هرون» و «هرمس» ارتش رژیم صهیونیستی

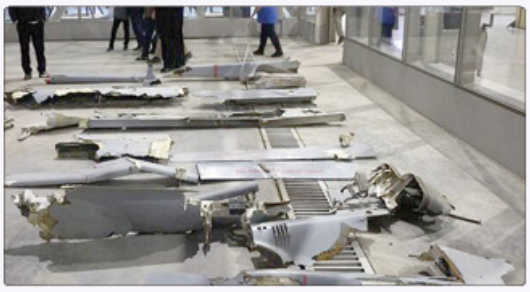

لاشه پهپادهای هرون و هرمس ارتش رژیم صهیونیستی که در جنگ ۱۲ روزه توسط پدافند نیروی هوافضای سپاه سرنگون شدند، در نمایشگاه دستاوردهای این نیرو به نمایش درآمد.

به گزارش پیام آشنا، لاشه پهپادهای «هرون» و «هرمس» ارتش اسرائیل که در جنگ ۱۲ روزه مورد اصابت سامانه‌های پدافندی نیروی هوافضای سپاه پاسداران انقلاب اسلامی قرار گرفته و سرنگون شدند، در نمایشگاه دستاوردهای این نیرو به نمایش عمومی درآمده است. بر اساس گزارش منابع میدانی، دهها فروند از پهپادهای رژیم صهیونیستی از جمله پهپادهای پیشرفته هرمس و هرون در جنگ ۱۲ روزه توسط یگان‌های پدافندی ارتش و سپاه پاسداران منهدم شد.